

WYDZIAŁ MEDYCyny
WETERYNARYJNEJ I
NAUK O
ZWIERZĘTACH

Katedra Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt

Dr hab. Jakub Cieślak

e-mail: jakub.cieslak@up.poznan.pl

Poznań, 15 grudnia 2021 r.

Recenzja osiągnięcia naukowego oraz całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego **dr Małgorzaty Maśko** w związku z prowadzonym postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Poniższą recenzję sporządziłem w odpowiedzi na pismo Pana dr hab. Marcina Gołębińskiego, prof. SGGW (nr INZ-104/2021), Przewodniczącego Rady Naukowej Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo SSGW w Warszawie, z dnia 2 listopada b.r. informujące o powołaniu mnie do pełnienia roli recenzenta komisji habilitacyjnej. Przesłana dokumentacja dotycząca przedmiotowego postępowania jest kompletna i zawiera:

- wniosek dr Małgorzaty Maśko o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinie zootechnika i rybactwo (z dnia 24.05.2021 r.)
- potwierdzoną za zgodność z oryginałem kopię dyplomu uzyskania stopnia doktora nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika
- liczący 53 strony autoreferat Habilitantki wraz z wykazem literatury
- liczący 21 stron wykaz osiągnięć naukowych Habilitantki stanowiących istotny wkład w rozwój dyscypliny
- licząca 121 stron monografia pt. „Charakterystyka systematycznej pracy koni rekreacyjnych z wykorzystaniem nowoczesnych technik obrazowania oraz konwencjonalnych metod oceny wysiłku fizycznego” (Wydawnictwo SGGW, 2021) wskazywana przez Kandydatkę jako osiągnięcie naukowe będące podstawą do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego
- kserokopie pierwszych stron 11 opublikowanych prac (10 artykułów oryginalnych oraz 1 pracy przeglądowej) w czasopiśmie z IF, których Kandydatka jest

współautorką

- uchwałę Rady Naukowej Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo SGGW (nr 19/2021) w sprawie powołania komisji habilitacyjnej
- niezbędne upoważnienie dla recenzenta do przetwarzania danych osobowych (nr 75/INZ/2021)

dr Małgorzata Maśko - sylwetka naukowa Kandydatki

- 1997 – magister inżynier zootechniki (AR im. H. Kołłątaja w Krakowie, Wydział Zootechniczny)
- 2016 – doktor nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika (SGGW w Warszawie, Wydział Nauk o Zwierzętach)
Tytuł rozprawy doktorskiej: *„Analiza wpływu wybranych czynników na wyniki polowych i stacjonarnych prób dzielności klaczy ras półkrwi w Polsce”*
- 1999 – pracownik inżynierijno-techniczny (Stacja Badawcza Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zachowawczej Zwierząt PAN w Popielnie)
- 2004 – pracownik naukowo-techniczny (Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu)
- 2004 – specjalista naukowo-techniczny (SGGW w Warszawie, Katedra Szczegółowej Hodowli Zwierząt)
- 2016 – adiunkt (SGGW w Warszawie, Instytut Nauk o Zwierzętach, Katedra Hodowli Zwierząt)

Zainteresowania oraz doświadczenie naukowo-badawcze Habilitantki jest skoncentrowane wokół zagadnień związanych z szeroko pojętą hodowlą i użytkowaniem koni i zgodnie z przedstawionym autoreferatem obejmuje:

1. Wykorzystanie nieinwazyjnych technik obrazowania w hodowli i użytkowaniu koni
2. Wykorzystanie nowych rozwiązań diagnostycznych w rozrodzie koni
3. Ocenę zachowania koni w hodowli i użytkowaniu wierzchowym
4. Ocenę użytkową koni wierzchowych
5. Hodowlę zachowawczą koni w Polsce
6. Ochronę zdrowia koni wierzchowych

Charakterystyka dorobku naukowego dr Małgorzaty Maśko

Na dorobek Habilitantki (poza monografią stanowiącą osiągnięcie naukowe) składają się:

- oryginalne prace twórcze: 31 (13 z IF)
- artykuły naukowe: 3 (1 z IF)
- doniesienia konferencyjne: 29 (w tym 11 wystąpień ustnych)
- wykonawstwo 2 projektów NCBiR oraz kierowanie działaniem naukowym finansowanym przez NCN (program Miniatura)
- wykonanie recenzji 4 publikacji naukowych

Wskaźniki naukometryczne Habilitantki, wg bazy ISI Web of Science (na dzień sporządzenia dokumentacji):

- liczba cytowań: 70 (60 bez autocytowań)
- wskaźnik Hirscha: 5
- sumaryczny IF (zgodny z rokiem publikacji artykułów): 24,537

Dorobek naukowych Kandydatki oceniam jako dobry i w pełni uprawniający do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika i rybactwo. Wskaźniki naukometryczne są adekwatne do obecnego etapu kariery naukowej Habilitantki (zatrudnionej na stanowisku naukowo-dydaktycznym od zaledwie 5 lat) i szacuję, że ulegną one znacznej poprawie w najbliższych kilku latach. Na szczególną uwagę zasługuje bowiem istotny rozwój naukowy Kandydatki po uzyskaniu stopnia naukowego doktora (2016). Rozwój ten zaowocował opublikowaniem aż 11 prac z tzw. Listy Filadelfijskiej. W 9 pracach Habilitantka jest pierwszym autorem, z czego w 4 pełniła również rolę autora korespondencyjnego. Świadczy to znacznym zaangażowaniu dr Małgorzaty Maśko w prowadzenie badań, jej dojrzałości naukowej oraz o umiejętności brania na siebie odpowiedzialności za publikowanie wyników w uznanych czasopismach naukowych. W dorobku naukowym Habilitantki znajdują się również znaczna liczba artykułów opublikowanych w czasopismach o niskiej randze naukowej (bez IF), jednak większość z nich pochodzi z okresu przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora, kiedy to była Ona zatrudniona na stanowiskach inżynieryjno-technicznych lub naukowo-technicznych. Po

uzyskaniu stopnia doktora nauk rolniczych i zatrudnieniu na stanowisku adiunkta w Instytucie Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie, trend publikacyjny został wyraźnie zwrócony w kierunku czasopism o większej rozpoznawalności międzynarodowej. Do mankamentów dorobku naukowego Kandydatki należy zaliczyć brak doświadczenia w kierowaniu grantem naukowym – Narodowe Centrum Nauki uznaje program *Miniatura* jedynie za konkurs na kierowanie „zadaniem badawczym” i wielokrotnie podkreśla, że nie jest to grant naukowy *sensu stricte*. Uzyskanie przez Kandydatkę finansowania w tym programie należy jednak uznać za bardzo dobry wstęp do ubiegania się o większy projekt naukowy. W dorobku Habilitantki brak jest również krajowego lub zagranicznego stażu naukowego. Z kolei bardzo wysoko oceniam dorobek dr Małgorzaty Maśko w zakresie popularyzowania wyników badań naukowych poprzez uczestnictwo w międzynarodowych i krajowych konferencjach i sympozjach. Warto podkreślić, że na niemal 40% z nich Habilitantka zaprezentowała doniesienie konferencyjne w formie ustnej. W roku 2020 Pani dr Małgorzata Maśko uzyskała nagrodę Rektora SGGW za osiągnięcia badawcze, co jest dobrym odzwierciedleniem wspomnianego wyżej, intensywnego rozwoju naukowego Habilitantki w ostatnich 5 latach.

Ocena monografii stanowiącej osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o stopień doktora habilitowanego

Przedstawiona jako tzw. osiągnięcie habilitacyjne monografia pt. „Charakterystyka systematycznej pracy koni rekreacyjnych z wykorzystaniem nowoczesnych technik obrazowania oraz konwencjonalnych metod oceny wysiłku fizycznego” jest pracą, której jedynym autorem jest dr Małgorzata Maśko i jak wynika z treści autoreferatu była Ona w pełni odpowiedzialna za stworzenie koncepcji badań, ich realizację oraz interpretację uzyskanych wyników. Monografia posiada typowy dla rozpraw naukowych układ. W rozdziałach pt. Wstęp oraz Przegląd Literatury Habilitantka w przystępny sposób wprowadza czytelnika w tematykę prowadzonych badań. Na uwagę zasługuje bardzo dobre poruszanie się Autorki po dostępnej literaturze naukowej dotyczącej charakterystyki użytkowania rekreacyjnego koni, metod oceny ich dobrostanu oraz wysiłku fizycznego i ogólnego stanu zdrowia (na podstawie analiz laboratoryjnych krwi, metod termowizyjnych oraz technik morfometrii geometrycznej). Uważam, że rozdziały te pozwalają w pełni zaznajomić się z szerokim kontekstem przeprowadzonych analiz i zrozumieć koncepcję, jaką przyświecała Habilitantce w momencie decyzji o podjęciu tej tematyki badawczej. Z uwag krytycznych do tej części pracy chciałbym zwrócić jedynie uwagę na moim zdaniem niefortunne sformułowanie, iż konie są zwierzętami

„ewolucyjnie uległymi”. Według mojego rozeznania pojęcie „ewolucyjnej uległości” nie występuje w obiegu naukowym, a nawet gdyby występowało to raczej nie byłbym skłonny przypisać go do gatunku koń domowy. Rzeczywiście, możemy domniemywać, że jednym z pierwszych kryteriów selekcyjnych w momencie udomowienia koni były cechy związane z bahawiorem, gdyż tylko zwierzęta o możliwie spokojnym temperamencie umożliwiały współpracę z człowiekiem. Cechy te zostały następnie utrwalone dzięki pracy hodowlanej w kolejnych pokoleniach koni, pozwalając na ich wykorzystanie w rozmaitych formach użytkowania. Tym niemniej byłbym daleki od stwierdzenia, że to ewolucja była głównym czynnikiem, który wpłynął na możliwość współpracy na linii koń-człowiek.

Przedstawiona hipoteza badawcza jest sformułowana poprawnie, chociaż uważam, że jej pierwsza część mogłaby zostać z powodzeniem pominięta lub przereklamowana - rzeczą raczej oczywistą jest fakt, iż prędzej czy później „długotrwała praca prowadzi do zmęczenia fizycznego”. Wydaje się więc, że nie ma potrzeby prowadzenia zaawansowanych badań naukowych, aby to potwierdzić. Do ewentualnego rozważenia pozostaje jedynie kwestia czasu trwania wysiłku, jego intensywności oraz indywidualnego przystosowania zwierzęcia do pracy, które wynika zarówno z uwarunkowań genetycznych jak również z adaptacji uzyskiwanej głównie dzięki systematycznemu treningowi. Nie mam zastrzeżeń co do sformułowania celu prowadzonych badań. Mimo, iż grupa badawcza była stosunkowo nieliczna ($n=14$) to ze względu na zaawansowanie przeprowadzonych doświadczeń wydaje się ona wystarczająca do wyciągnięcia wiążących wniosków. Rzadko kiedy w literaturze naukowej spotyka się bowiem liczniejsze grupy zwierząt wykorzystywanych w podobnych analizach, wymagających zachowania możliwie powtarzalnych warunków środowiskowych. Uważam jednak, że w opisie grupy badawczej warto byłoby zawrzeć tabelę z „wyjściowymi”, podstawowymi parametrami pokroju wykorzystanych w doświadczeniu koni. Pozwoliłoby to lepiej zorientować się w ich fenotypie (wykorzystane w badaniach rasy cechują się stosunkowo wysokim poziomem międzyosobniczej zmienności cech morfologicznych). Metodyka przeprowadzonych badań została dobrana w sposób prawidłowy i szczegółowo opisana w ocenianej monografii. Szczególnie wysoko oceniam liczne ryciny i fotografie wykonane przez Autorkę, które pozwalają jeszcze lepiej zrozumieć podstawowe założenia pracy oraz śledzić sposób realizacji założonych celów. Uważam, że zaproponowane doświadczenie zostało dobrze zaplanowane i w pełni przemyślane. Warto docenić zwłaszcza wielopłaszczyznowość zastosowanych metod oceny dobrostanu koni rekreacyjnych (analiza pokroju, badania biochemiczne krwi, badania termowizyjne i testy behawioralne), która w moim odczuciu pozwoliła na uzyskanie przez

Autorkę przekonujących wyników. W rozdziale Dyskusja Habilitantka w sposób szczegółowy omawia wpływ poszczególnych klasyfikatorów zależnych od użytkowania rekreacyjnego na skuteczność zastosowanych metod monitorowania wysiłku fizycznego i dobrostanu koni rekreacyjnych. Rozdział ten oparty jest o dogłębną analizę uzyskanych wyników i ich porównanie z rezultatami podobnych badań, dostępnymi w literaturze naukowej. Uważam, że napisany jest on w sposób świadczący o dużej dojrzałości naukowej Habilitantki oraz o dogłębnej znajomości tematyki prowadzonych badań. Szkoda jedynie, że Autorka nie rozbudowała bardziej wątku dyskusji dotyczącego wpływu zachowania warunków dobrostanu na uzyskane wyniki. Wydaje mi się, że jest to kluczowy element, który wpłynął na odrzucenie hipotezy zerowej i konieczność testowania hipotezy alternatywnej. Jak wiadomo, przestrzeganie podstawowych zasad służących utrzymaniu dobrostanu zwierząt (choćby zachowanie odpowiednich proporcji pomiędzy czasem pracy i odpoczynku konia) w wielu stajniach rekreacyjnych i szkółkach jeździeckich nastawionych przede wszystkim na zysk ekonomiczny, niestety nie jest regułą. Myślę, że interesujące byłoby porównanie wyników opisanych przez Habilitantkę z wynikami uzyskanymi dla losowo wybranej grupy koni rekreacyjnych użytkowanych w różnych ośrodkach w kraju. Uważam również, że warto byłoby pokusić się choćby o krótkie przedyskutowanie wątku zmienności dziedzicznych predyspozycji koni do różnego typu wysiłku fizycznego.

Wnioski z przeprowadzonego doświadczenia zostały wyciągnięte prawidłowo, z zachowaniem odpowiedniej dozy „naukowej ostrożności”. Autorka w swoim opracowaniu zacytowała ponad 240 pozycji literaturowych, z których zdecydowana większość to pozycje anglojęzyczne. W moim odczuciu świadczy to ogromie pracy włożonym przez Dr Małgorzatę Maśko w jak najbardziej dogłębne poznanie dostępnej wiedzy związanej z tematyką prowadzonych badań.

Podsumowując należy stwierdzić, że przedstawiona do oceny praca pt. „Charakterystyka systematycznej pracy koni rekreacyjnych z wykorzystaniem nowoczesnych technik obrazowania oraz konwencjonalnych metod oceny wysiłku fizycznego” jest oryginalnym dziełem Autorki posiadającym wszelkie znamiona monografii naukowej, a przedstawione wyniki i wnioski wnoszą istotny wkład w rozwój dyscypliny naukowej zootechnika i rybactwo - zwłaszcza w kontekście możliwości wykorzystania różnych technik pomiarowych w ocenie wysiłku fizycznego i dobrostanu koni.

Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego oraz pozostałej aktywności **Kandydatki**

Uważam, że zawarta w autoreferacie (rozdział 5.1.1.) informacja o rozpoczęciu przez Habilitantkę pracy nauczyciela akademickiego w roku 2004 jest nieprecyzyjna, gdyż w świetle posiadanej przeze mnie wiedzy stanowiska naukowo-techniczne nie zaliczają się do grupy nauczycieli akademickich. Domniemywam, że Kandydatka prowadziła zajęcia dydaktyczne już w tym okresie swojej zawodowej aktywności, tym niemniej nauczycielem akademickim stała się formalnie dopiero w roku 2016, obejmując stanowisko adiunkta.

Ogólnie dorobek dydaktyczny dr Małgorzaty Maśko oceniam bardzo wysoko. W jego skład wchodzi:

- prowadzenie kilkunastu przedmiotów na różnych Wydziałach i kierunkach SGGW oraz na Uniwersytecie Warszawskim (Wydział Psychologii), a w kilku przypadkach pełnienie funkcji koordynatora przedmiotu
- prowadzenie zajęć dla uczniów szkół średnich (Technikum Hodowli Koni w Piasecznie oraz Technikum Weterynaryjne w Wołominie)
- promotorstwo 22 studenckich prac dyplomowych oraz pełnienie funkcji recenzenta w 7 pracach
- pełnienie funkcji opiekuna sekcji studenckiego koła naukowego, której członkowie uzyskują liczne nagrody na Przeglądach Dorobku Kół Naukowych SGGW.

Osiągnięcia organizacyjne dr Małgorzaty Maśko są znaczące i obejmują:

- długoletnie pełnienie funkcji kierownika Stajni Dydaktycznej SGGW oraz opiekuna praktyk studenckich
- pełnienie funkcji członka Komisji ds. Nauki w Instytucie Nauk o Zwierzętach SGGW (od 2021)
- pełnienie funkcji członka komitetu organizacyjnego 3 konferencji naukowych
- udział w organizacji wydarzeń o charakterze promocyjnym, takich jak Dni SGGW (2016-2019)

W ocenie pozostałej działalności Habilitantki warto zwrócić uwagę na Jej udział w kursach i szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe (m.in. zdobycie uprawnień Instruktora Rekreacji Ruchowej w zakresie jazdy konnej i hipoterapii oraz uczestnictwo w kursie dla osób odpowiedzialnych za planowanie i prowadzenie doświadczeń na zwierzętach). Ponadto, dr Małgorzata Maško była współautorem podręcznika dla szkół średnich pt. „Technik Hodowca Koni”, recenzentem książki pt. „Zooterapia z elementami etologii” oraz brała udział w redagowaniu albumu pt. „Konik polski – skarb polskiej przyrody”. W moim odczuciu przekonuje to, iż Habilitantka jest nie tylko dbającym o swój osobisty rozwój, dojrzałym naukowcem, ale również cenionym praktykiem, z którego wiedzy i doświadczenia chętnie korzystają inni.

Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzam, że zarówno dotychczasowy dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny Habilitantki jak również wysoka wartość monografii naukowej przedłożonej jako osiągnięcie habilitacyjne spełniają wszystkie wymagania określone w art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Dlatego też z pełnym przekonaniem przedkładam wysokiej Radzie Naukowej Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo SGGW w Warszawie wniosek o dopuszczenie dr Małgorzaty Maško do dalszych etapów przewodu, zmierzających do nadania stopnia doktora habilitowanego nauk rolniczych.

Dr hab. Jakub Cieślak